

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

на тему: «Облік та контроль основних засобів підприємства
(на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець:

студентка ФМОІТ факультету

Пойда Анастасія Сергіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Москалюк Ганна Олександрівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективність діяльності підприємств в ринкових умовах забезпечується його основними засобами, оскільки за допомогою них суб'єкт господарювання починає функціонувати, а потім розширювати свою діяльність. Загальний рівень ефективного використання основних засобів підприємства залежить від його достовірної обліково-економічної інформації. Виходячи з вищесказаного, бухгалтерський облік є однією з основних функцій управління підприємством. Проте сучасна система обліку основних засобів не спроможна в повному обсязі задовольнити зростаючі інформаційні потреби користувачів. У цьому аспекті актуальним є здійснення контролю основних засобів та їх аналізу.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку та контролю основних засобів підприємства, а також розробка шляхів їх удосконалення на підприємстві.

Завданнями дослідження є:

- дослідити економічну сутність та класифікацію основних засобів;
- здійснити аналіз нормативно-правового регулювання обліку основних засобів;
- охарактеризувати проблемні питання обліку основних засобів;
- розглянути економічну характеристику базового підприємства;
- розглянути організацію обліку основних засобів;
- охарактеризувати внутрішній контроль операцій з основними засобами;
- провести аналіз наявності та структури основних засобів;
- оцінити ефективність використання основних засобів;
- обґрунтувати напрями вдосконалення обліку основних засобів на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес обліку і контролю основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади обліку і контролю основних засобів підприємства.

Методи дослідження. Дослідження базується на поєднанні діалектичних та історичних методів пізнання економічних процесів, а саме: аналізу, синтезу, індукції, порівняння, групування, графічного модулювання тощо. Методи аналізу і синтезу застосовані в роботі для вивчення стану обліку основних засобів; порівняння – для зіставлення показників технічного стану об'єктів основних засобів, графічний – для наочного відображення особливостей методики контролю основних засобів.

Джерелами інформації є нормативно-правова база з обліку та контролю основних засобів, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані засобів масової інформації та мережі Internet, а також первинна документація, облікові реєстри та звітність КП «Теплопостачання міста Одеси».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 найменувань) та

17 додатків. Загальний обсяг роботи становить 156 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 4 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти обліку основних засобів*» досліджено генезис теоретичних підходів до трактування економічної сутності основних засобів; розглянуто класифікаційні ознаки основних засобів; здійснено аналіз нормативно-правового регулювання обліку основних засобів; охарактеризовано проблемні питання обліку основних засобів.

У другому розділі «*Організація та методика обліку і контролю основних засобів*» розглянуто економічну характеристику базового підприємства та організацію обліку основних засобів; охарактеризовано внутрішній контроль операцій з основними засобами.

У третьому розділі «*Аналіз ефективності використання основних засобів*» проаналізовано наявність та структуру основних засобів; проведено оцінку ефективності використання основних засобів; обґрунтовано напрями вдосконалення обліку основних запасів на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Основні засоби – це матеріальні активи, що не втрачають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації та виробничого процесу, що вимірюється в термін більше одного року (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарських операцій, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, надану послугу або товар, при цьому дані витрати будуть пропорційно перенесені при розрахунку собівартості. Впровадження використання запропонованих в роботі критеріїв класифікації та використання її у практиці бухгалтерського обліку основних засобів дозволить отримувати інформацію щодо основних засобів у різних інформаційних розрізах для отримання тієї чи іншої інформації.

2. Для ефективної та доцільної організації бухгалтерського обліку основних засобів необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила чинному законодавству, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та адаптацію вітчизняного обліку основних засобів до міжнародних стандартів.

3. Вирішення наведених в наукових працях проблем обліку основних засобів дозволить підвищити ефективність національної системи їх бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, в результаті чого буде уточнено та ліквідовано певні неузгодженості в обліку основних засобів щодо їх придбання, оприбуткування, використання у виробничій діяльності та оцінки.

4. Дослідження облік та контролю основних засобів здійснено на підставі

даних Комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси», основним видом діяльності якого є постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря. Згідно затвердженої облікової політики базове підприємство використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку з використанням комп'ютерної системи бухгалтерського обліку «ІТ-підприємство», тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері.

За техніко-економічними показниками КП «Теплопостачання міста Одеси» є одним з провідних підприємств із життєзабезпечення м. Одеси. Проведений аналіз показників його фінансово-господарської діяльності за 2019-2021 роки показав, що вони зазнали позитивних змін. Чистий фінансовий результат КП «Теплопостачання міста Одеси» в 2021 році склав 188552 тис. грн. прибутку проти 162171 тис. грн. збитку в 2020 році. Керівництву підприємства і надалі потрібно краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, вводити додаткові послуги для замовників.

5. Організація обліку основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси» є повною, цілісною, єдиною, узагальненою системою взаємопов'язаних та взаємоузгоджених способів і методів здійснення бухгалтерського обліку. Синтетичний облік основних засобів на підприємстві проводиться та відображається на рахунку 10 «Основні засоби» з відповідними субрахунками. Облік основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси» ведеться відповідно нормативними документами України, що регулюють порядок організації та методики їх обліку.

6. Процес внутрішнього контролю основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси» складається з шістьох основних етапів, які наведено в роботі. До найважливіших методів внутрішнього контролю в КП «Теплопостачання міста Одеси» належать: перевірка, обстеження, інвентаризація. Основною складовою внутрішнього контролю здійснення фінансової діяльності на підприємстві є внутрішній аудит. На нашу думку, на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси» необхідно створити незалежний відділ внутрішнього аудиту, щоб надавати допомогу адміністрації в контролі за діяльністю підприємства і в досягненні загальної мети. Щоб функції внутрішнього контролю підприємства були ефективними, суттєво, щоб персонал внутрішнього контролю був незалежним від операційної діяльності та бухгалтерського обліку і звітував керівникові. Правильне та чітко організоване застосування внутрішнього контролю в КП «Теплопостачання міста Одеси» дає можливість вчасно, ефективно та точно приймати управлінські рішення, здійснювати аналіз і пошук шляхів удосконалення виробництва, що в майбутньому призведе до ефективного функціонування підприємства у довгостроковій перспективі.

7. Проведений аналіз наявності та структури основних засобів і нарахування амортизації в КП «Теплопостачання міста Одеси» в 2019-2021рр. показав, що в КП «Теплопостачання міста Одеси» в 2021 році надійшло за рік 65821 тис. грн. основних засобів, нараховано всього 56275 тис. грн.. амортизації основних засобів. Здійснення раціонального та ефективного використання основних засобів в даний час є одним з основних та вагомих факторів підвищення рівня економічної

ефективності виробництва підприємства та об'ємів випуску готової продукції.

8. Проведений аналіз показників ефективності використання основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси» за 2019-2021 роки показує на збільшення ефективності використання основних засобів підприємства. Застосування на практиці запропонованих в роботі заходів у цілому по підприємству дасть змогу збільшити обсяги реалізації наданих послуг, підвищити показник віддачі основних засобів, а також збільшити прибуток від реалізації послуг, а отже, і рентабельність основних засобів підприємства.

9. Одними з основних шляхів удосконалення та покращення рівня організації обліку основних засобів є раціоналізація основних форм первинних документів, що адаптовані до сучасних вимог та нормативно-правових актів. Організація бухгалтерського обліку наявності, руху та використання основних засобів у виробничій діяльності має першочергове значення для здійснення забезпечення оперативною інформацією всіх суб'єктів управління, а також для підготовки та акумулювання інформативної фінансової звітності для зацікавлених користувачів, а саме керівництво, власники підприємства та інші. Враховуючи, що типові форми обліку основних засобів, які використовуються на КП «Теплопостачання міста Одеси» скасовані, на нашу думку, підприємству необхідно замінити їх на самостійно розроблені. За основу можна взяти скасовані типові форми обліку основних засобів. Пропозиції щодо їх удосконалення, запропоновані в роботі, дозволять отримати інформацію з первинних документів, які використовують на підприємстві та не витратити час на розробку нових форм первинних документів. Окрім, власне, форми документа, підприємству необхідно також затвердити порядок його застосування та інструкцію із заповнення. Так як на підприємстві ведеться автоматизована форма організації облікового процесу, то комп'ютерна програма дозволяють швидко змінити структуру використовуваних первинних документів, тобто вилучити непотрібні графи та додати нові.

Досліджуючи порядок відображення продажу основних засобів на КП «Теплопостачання Одеси», нами виявлено, що підприємство при одержанні передоплати від покупця не використовує субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Невикористання підприємством даного субрахунку, з методологічної точки зору ведення бухгалтерського обліку, є помилковим. Тому ми, пропонуємо підприємству виконати коригуючи засоби і старатись не порушувати правила ведення бухгалтерського обліку.

Також для вдосконалення обліку основних засобів на КП «Теплопостачання Одеси» необхідно використовувати сучасні інформаційні системи і технології, які розвиваються дуже швидко: їх можливості розширюються, змінюється техніка тощо. Це призводить до того, що не можливо вибрати одну програму і працювати з нею все своє життя. Потрібно постійно вчитися, вивчати нові програмні продукти, нові можливості, нові методи. Одним із відомих продуктів, який щойно з'явився на ринку і зорієнтований на українського споживача, є програма MASTER: бухгалтерія. Тому нами запропоновано КП «Теплопостачання Одеси» використовувати для обліку основних засобів програму MASTER:Бухгалтерія, яка охоплює всі види операцій на підприємстві. Використання даної програми на практиці в майбутньому спровокує оперативність програмного забезпечення, що

передбачає контроль в будь-який момент часу стан обліку основних засобів підприємства. Тобто це певний механізм точного та сталого контролю діяльності бухгалтерського обліку, а також залишків основних фондів на певну дату. Чітко підібране та вірно і ефективно налагоджена діяльність програмного забезпечення бухгалтерського обліку надає максимально високу ефективність управлінню підприємством у цілому та бухгалтерського обліку основних засобів зокрема по кожному підрозділу підприємства.

Запропоновані в роботі шляхи вдосконалення обліку основних засобів допоможуть КП «Теплопостачання міста Одеси» зробити облік цих активів більш ефективним.

АНОТАЦІЯ

Пойда А.С. «Облік та контроль основних засобів підприємства (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядаються теоретико-методичні і практичні аспекти обліку та контролю основних засобів. Досліджено генезис теоретичних підходів до трактування економічної сутності основних засобів; розглянуто класифікаційні ознаки основних засобів. Здійснено аналіз нормативно-правового регулювання обліку основних засобів. Охарактеризовано проблемні питання обліку основних засобів.

Розглянуто економічну характеристику базового підприємства та організацію обліку основних засобів. Охарактеризовано внутрішній контроль операцій з основними засобами. Проаналізовано наявність та структуру основних засобів та проведено оцінку ефективності використання основних засобів. Обґрунтовано напрями вдосконалення обліку основних запасів на підприємстві. На основі вивчення та узагальнення матеріалу зроблені відповідні висновки

Ключові слова: *основні засоби, облік, контроль, аналіз, ефективність використання основних засобів.*

ANNOTATION

Poida A.S. «Accounting and control of fixed assets of the enterprise (on the example of KP «Heat supply of the city of Odessa»).

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the educational program «Accounting and auditing».

Odessa National Economic University. – Odesa, 2022.

The paper considers theoretical and methodological and practical aspects of accounting and control of fixed assets. The genesis of theoretical approaches to the interpretation of the economic essence of fixed assets is studied; classification features of fixed assets are considered. The analysis of normative-legal regulation of fixed assets accounting is carried out. Problematic issues of fixed assets accounting are described.

The economic characteristics of the basic enterprise and the organization of accounting for fixed assets are considered. The internal control of operations with fixed assets is characterized. The availability and structure of fixed assets are analyzed and the efficiency of fixed assets use is assessed. The directions of improvement of the account of the basic stocks at the enterprise are proved. Based on the study and generalization of the material, the relevant conclusions are made.

Key words: *fixed assets, accounting, control, analysis, efficiency of fixed assets use.*